ས་གནས། ཅང་སུའུ་ལམ་སྒོ་རྟགས་19 ཁ་པར་ཨང་གྲངས། 6320059 འདི་ག་ཚགས་པར་ཁང་གི་པར་འདེབས་བཟོ་གྲྭ་ནས་པར་འདེབས་བྱས།

4 གལ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། རེས་གཟའ་སྤེན་པ།

2024ལོའི་ཟླ་3ཚེས་30
པར་ངོས་འདིའི་འགན་འཁུར་རྩོམ་སྒྲིག་པ། དཔལ་སྐྱབས་རྒྱལ།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）2008ལོར་པེ་ཅིང་
ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབར་ཇོ་རིའི་རི་རྩེར་
བརྒྱུད་སྤྲོད་བྱས་པ་དང་། 2020ལོར་ཀྲུང་གོའི་
ཚད་འཇལ་རི་འཛེག་རུ་ཁག་དེ་ཇོ་རིའི་རྩེ་མོར་གྲུབ་
འབྲས་ཐོབ་པའི་ངང་འཛེགས་ནས་སླར་ཡང་
འཕྱུགས་མེད་ངང་ཇོ་རིའི་མཐོ་ཚད་ཚད་ལེན་བྱས་པ་
སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་། ཀྲུང་གོའི་རི་འཛེག་ཐད་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་མཚན་སྙན་ཐོབ་པ་དང་རྒྱལ་ཁབ་
ཀྱི་ལས་འགན་ལེགས་སྒྲུབ་བྱས་པ་ཚང་མའི་ཁྲོད་བོད་
ཀྱི་རི་འཛེག་ལུས་རྩལ་པ་ཡོད་པ་རེད།
འབྱུང་འགྱུར་ཞིང་བྲན་ཟེར་བ་ཞིག་ཁྱོན་ནས་
མེད་པ་ནས་ཇོ་མོ་གླང་མར་འཛེགས་པའི་དཔའ་བོ་
གྲངས་ལས་འདས་པའི་བར་ལྕགས་སྒྲོག་གི་འཆིང་རྒྱ་
ལས་ཐར་བ་དང་མི་ཚེའི་རྩེ་མོར་འཛེགས་པའི་ངོ་
མཚར་ཆེ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་དེ་ལྟ་བུ་ནི་བོད་ཀྱི་མི་
དམངས་ཀྱིས་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་འགོ་ཁྲིད་འོག་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་བསྒྱུར་བ་དང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་
བའི་བགྲོད་ལམ་ཐོག་སྐྱོད་པའི་མཚོན་རྟགས་ཤིག་
རེད། བོད་ཀྱི་རི་འཛེག་ལུས་རྩལ་པས་རྒྱལ་ཡོངས་
མི་རིགས་ཁག་གི་རི་འཛེག་པ་དང་མཉམ་དུ“དཀའ་
ཉེན་ལ་མི་སྐྲག་པ་དང་། ཞུམ་མེད་འབད་
འཐབ། མཐུན་སྒྲིལ་མཉམ་ལས། དཔའ་ངར་
ཆེན་པོས་རི་རྩེར་འཛེགས་པ”སོགས་རི་འཛེག་གི་
སྙིང་སྟོབས་བཏོད་ཡོད། དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་རང་
རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་དམངས་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་བསམ་པའི་རྒྱུ་ནོར་
གྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པས་དུས་རབས་མི་འདྲ་བའི་ཀྲུང་
ཧྭའི་བུ་ཕྲུག་ཚོས་དཀའ་ངལ་ཁྱད་བསད་དང་འབད་
འབུངས་ཡར་བརྩོན་བྱ་རྒྱུའི་སྐུལ་ལྕག་བྱས་ཡོད།
ས་མཐོའི་ལུས་རྩལ་པས་དུས་རབས་དང་
བསྟུན་ནས་ལེའུ་གསར་པ་བཏོད་པ།
ལམ་ལུགས་སྒྱུར་བཅོས་དང་མི་ལ་བཅིངས་
འགྲོལ་ཐོབ་པ་ལས་གངས་ལྗོངས་ས་མཐོའི་འཕེལ་
རྒྱས་ཀྱི་མི་མངོན་པའི་ནུས་པ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་ཡོད།
དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་བྱས་རྗེས། བོད་མི་
དམངས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ཀྱི་དབང་ཆ་དང་འཕེལ་རྒྱས་
ཀྱི་དབང་ཆར་འགན་ལེན་བྱུང་བ་དང་། མི་དཀྱུས་
མ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ་མི་ཚེའི་རིན་ཐང་
མངོན་འགྱུར་བྱུང་ཡོད། རྩལ་འགྲན་ལུས་རྩལ་གྱི་
ཁྱབ་ཁོངས་སུ། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་བོད་
ཀྱི་ལུས་རྩལ་པ་ཚོས་ལུས་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཚེའི་
ཕུགས་འདུན་མངོན་འགྱུར་བྱེད་ཐུབ་པར་མ་
ཟད། སྐར་ལྔའི་དར་དམར་ཡང་འཛམ་གླིང་གི་ས་
གནས་ཁག་ཏུ་ལྷབ་ལྷུབ་ཏུ་གཡོ་བ་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་
འབད་འཐབ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་རབས་ཀྱི་ལེའུ་
གསར་པ་བཏོད་ཡོད།

1982ལོར་འཕར་མདུང་བའི་བདམས་ཐོན་
པ་ཕུར་བུ་ཚེ་རིང་རྒྱ་གར་གྱི་ཏི་ལི་གསར་པའི་ཨེ་ཤེ་
ཡའི་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ནང་ཞུགས་ཤིང་། དེ་
ནི་བོད་ཀྱི་ལུས་རྩལ་པས་ཀྲུང་གོའི་ཚབ་ཞུས་ནས་
རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲན་རར་འཛེགས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ཡིན་
པ་དང་། ལོ་དྲུག་གི་རྗེས་སུ། མདའ་འཕེན་ལུས་
རྩལ་པ་རྡོ་རྗེ་ཆོས་དབྱིངས་སྐབས་24པའི་ཨོ་རྩལ་
འགྲན་ཚོགས་ནང་ཞུགས་པ་དང་བོད་ཀྱི་ལུས་རྩལ་པ་
སླར་ཡང་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཀྱི་གར་སྟེགས་ཐོག་
ཞུགས་པ། 2011ལོར་སྦེ་གའི་བདམས་ཐོན་པ་ཤི་
ལོག་སྒྲོལ་མར་བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་
ཚུན་གྱི་རྩལ་འགྲན་ལུས་རྩལ་ཁྲོད་འཛམ་གླིང་གི་ཨང་
དང་པོ་ཐོབ་པ་རེད།
ཉེ་བའི་ལོ་ཤས་རིང་། བོད་ལྗོངས་རྩལ་
འགྲན་ལུས་རྩལ་ལ་བཟོད་ཤུགས་དང་དགུན་དུས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་ཐད་སླར་ཡང་གཡུར་ཟའི་གྲུབ་འབྲས་
ཐོབ་ཡོད། རྒྱལ་ཡོངས་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཀྱི་
ཨང་དང་པོ་དང་ཨེ་ཤེ་ཡའི་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་
ཀྱི་ཨང་གསུམ་པ་ལེན་མཁན་སྟོབས་རྒྱལ་གྱི་རྗེས་སུ་
ཡང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱང་རྒྱུག་ཁྲོད་ཕུལ་བྱུང་གི་ན་
གཞོན་བདམས་ཐོན་པ་ཁག་གཅིག་ཐོན་ཡོད། ཉེ་
བའི་ལོ་གཉིས་ནང་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་གིས་རྒྱལ་ནང་
གི་སྐྱེས་པའི་སྨི་10000དང་། སྨི་3000 ལམ་
ཕྱེད་མར་སུན་རྒྱང་རྒྱུག་སོགས་ཀྱི་འགྲན་བསྡུར་ཁྲོད་
ཨང་དང་པོ་བླངས་པ་རེད།
པེ་ཅིང་དུ་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་
གཉེར་རྒྱུའི་རེ་ཞུ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་རྗེས་རང་ལྗོངས་
ཀྱིས་ས་བབ་མཐོ་བའི་ཁོར་ཡུག་དང་གངས་རིའི་ཐོན་
ཁུངས་བེད་སྤྱོད་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ལུས་རྩལ་སྤྱི་ཁྱབ་
ཅུས་དང་བོད་སྐྱོར་ཞིང་ཆེན་དང་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རྒྱབ་
སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གངས་ཤུད་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལུས་
རྩལ་པ་དང་རྩལ་ཁྲིད་པ་ཁག་གཅིག་འདེམས་སྒྲུག་
དང་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པ་རེད།
2024ལོར་རང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཁག་དང་པོར་
རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་དགུན་དུས་ལུས་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་
ནང་ཞུགས་སྐབས་གསེར་གྱི་རྟགས་མ་4དང་དངུལ་
གྱི་རྟགས་མ་1ཐོབ་ཡོད། གངས་ཤུད་རི་འཛེག་བྱ་
རྒྱུ་དེ་2026ལོའི་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་
ཀྱི་གསར་འཕར་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་བོད་
དང་ཤིན་ཅང་ནས་ཡོང་བའི་ལུས་རྩལ་པ་རྣམས་རྣམ་
གྲངས་དེའི་ཁྲོད་རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲན་རའི་ཁྲོད་རྟག་ཏུ་བྱ་
དགའ་ལེན་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
ལོ་17ལ་སླེབས་པའི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་བུ་མོ་ཚེ་
བརྟན་གཡུ་སྒྲོན་གྱི་ལག་པའི་ནང་གཞོན་ནུའི་འཛམ་
གླིང་བུམ་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ལེགས་སྐྱེས་འགྲན་

བསྡུར། ཨེ་ཤེ་ཡའི་ལེགས་སྐྱེས་འགྲན་བསྡུར་དང་
དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོ་ལེན་པའི་འགྲན་
བསྡུར་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་འགྲན་བསྡུར་ཁག་
མང་པོའི་ནང་ཨང་དང་པོ་བླངས་ཡོད། ཞིང་
འབྲོག་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་དུ་སྐྱེས་པའི་ཁོ་མོས་
ང་ཆུང་དུས་སུ་རྟག་ཏུ་རི་ལ་ལུག་འཚོ་བར་འགྲོ་ཡི་
ཡོད། རང་ཉིད་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་འགྲོ་ཐུབ་པ་བློ་ཡུལ་
ལས་འདས་སོང་། རི་རྩེ་མང་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་
ཏུའང་སླེབས་ཐུབ་པར་བསམ་བློ་གཏོང་མྱོང་མེད་
ཅེས་བཤད།
ད་ཆ་ཁོ་མོའི་ཁྱིམ་དུ་འཛམ་གླིང་ས་གནས་
ཁག་ནས་ཁྱེར་ཡོང་བའི་གཟེངས་བསྟོད་ཀྱི་རྟགས་མ་
མང་པོ་བཀལ་ཡོད། ཁོ་མོའི་ནུས་ཤུགས་ཡོད་ཚད་
2026ལོའི་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཐོག་
བཞག་ཡོད། ངས་ད་དུང་དེ་བས་འབད་བརྩོན་
ལྷོད་མེད་བྱས་ནས་དགུན་དུས་ཨོ་རྩལ་འགྲན་ཚོགས་
ཐོག་བྱ་དགའ་ལེན་ཐུབ་པའི་བརྩོན་ལེན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་
ཞེས་བཤད།
རྒྱལ་སྤྱིའི་ལུས་རྩལ་གར་སྟེགས་ཐོག་རང་
ལྗོངས་ཀྱི་རྩལ་འགྲན་པ་རིམ་གྱིས་མང་དུ་ཕྱིན་ནས་
ཀྲུང་གོའི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ལྡན་པའི་
གཟུགས་བརྙན་མངོན་པར་མ་ཟད། རྒྱལ་གཅེས་
ཀྱི་སེམས་པ་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླའི་སེམས་ནང་དེ་བས་
བརྟན་པོར་ཟུག་ཡོད་ཅེས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལུས་རྩལ་
ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་ཉི་མ་ཚེ་རིང་གིས་ང་ཚོའི་དམིགས་
ཡུལ་ནི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་བདམས་ཐོན་པ་སྔ་ཙམ་ཨོ་
རྩལ་འགྲན་ཚོགས་ཀྱི་བྱ་དགའ་ལེན་སའི་སྟེགས་བུའི་
ཐོག་ལངས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་གཟི་བརྗིད་བརྩོན་ལེན་
བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་རེད།
ལུས་རྩལ་བྱ་གཞག་གིས་གངས་ལྗོངས་ས་
མཐོར་ཕན་བདེ་བསྐྲུན་པ།
རང་ལྗོངས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་བྱ་གཞག་གིས་དེ་
བས་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནུས་པ་འདོན་སྤེལ་བྱས་
ནས་མི་ཁྱོན་ཡོངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་སྐུལ་
འདེད་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་གཞིགས་ན། “ལོ་ལྔ་
ཚན་བཅུ་གསུམ་པའི”རིང་། རང་ལྗོངས་ཀྱིས་
དམངས་ཡོངས་ཀྱི་ལུས་སྦྱོང་བྱེད་སྒོའི་ལྟེ་གནས་
དང་། ལུས་སྦྱོང་བྱེད་ས། ཤང་གྲོང་གི་ནུས་མང་
ལུས་རྩལ་ཐང་། རྐང་རྩེད་སྤོ་ལོའི་ཐང་ཆེན་སོགས་
མང་ཚོགས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་སྒྲིག་བཀོད་འཛུགས་སྐྲུན་
ལས་གྲྭ་700ལྷག་ཙམ་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད། “ལོ་
ལྔ་ཚན་བཅུ་གསུམ་པའི”དུས་མཇུག་བར་རང་
ལྗོངས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་ཐང་ཆེན་8000ལས་བརྒལ་བ་
དང་མི་རེར་ཆ་སྙོམས་ལུས་རྩལ་ཐང་ཆེན་རྒྱ་ཁྱོན་སྨི་

ངོས་གྲུ་1.6ཟིན་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་ལུས་རྩལ་སྦྱོང་
བརྡར་ནང་ཞུགས་མཁན་མི་གྲངས་ཁྲི་་བརྒྱ་ཙམ་ཡོད་
པ་དེས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱིའི་མི་འབོར་གྱི་བཅུ་ཆ་
གསུམ་ཙམ་ཟིན་གྱི་ཡོད།
གྲངས་གཞི་འདི་ལས་ས་མཐོའི་མི་དམངས་ཀྱི་
བདེ་ཐང་ཆུ་ཚད་དང་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་ལ་འགྱུར་
ལྡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་མཚོན་གྱི་ཡོད། དུས་རབས་
20པའི་ལོ་རབས་50པའི་དུས་འགོར། རང་
ལྗོངས་ཀྱི་མི་རེའི་ཆ་སྙོམས་ཀྱི་སྔོན་དཔག་ཚེ་ཚད་ལོ་
35.5ལས་ཟིན་གྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་ལོ་72.19
ལ་སླེབས་ཡོད། དེ་བས་བདེ་ཐང་ལྡན་པའི་
གཟུགས་པོ་དང་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་གཉིས་གཅིག་ལ་
གཅིག་བརྟེན་ཡིན་པ་དང་། དེ་སྔ“འཚོ་བ་སྐྱེལ་
དཀའ་བ”ཞེས་བརྗོད་པའི་གངས་ལྗོངས་ས་མཐོར་
ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལུས་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་དེ་ད་ཆ་
དར་སྲོལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ལྟེ་བ་དང་བར་ཐག་སྤྱི་ལེ་
གཉིས་ལས་མེད་པའི་ལྷ་ཀླུ་འདམ་ར་ནི་འཛམ་གླིང་
ཐོག་ས་བབ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་རང་བྱུང་
འདམ་ར་ཞིག་རེད། ད་ཆ་འབྱུང་ཁམས་སླར་གསོ་
ཐུབ་པར་མ་ཟད། གྲོང་མིར་སྒོ་མོ་ཕྱེ་ཡོད། ལོ་
ལྟར་ལྷ་ཀླུ་འདམ་རར་རྐང་ཐང་མར་སྐྱོད་པའི་བྱེད་
སྒོ་དེ་ལྷ་སའི་དམངས་ཡོངས་ལུས་སྦྱོང་གི་བཀྲག་
མདངས་འཚེར་སའི་མིང་བྱང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།
གྲོང་མི་ཁྲེན་ཅིན་ཞ་ཡིས་དེ་སྔོན་བོད་དུ་འཚོ་བ་སྐྱེལ་
བར་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་སྣང་བ་ཞིག་འཁོར་ཏེ་ལུས་
སྦྱོང་གཏན་ནས་བྱེད་ནུས་ཀྱི་མེད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་
འགྲོ་ཐུབ་པའི་ས་ཆ་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་བ་དང་ས་མཐོའི་
འཚོ་བའང་སྔར་བས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་སུ་འགྲོ་བཞིན་
འདུག་ཅེས་བཤད།
མིག་སྔར་ས་མཐོའི་ཁྱད་ལྡན་ལུས་རྩལ་བྱ་
གཞག་འཕེལ་རྒྱས་ཤུགས་ཆེན་བཏང་ནས་རང་
ལྗོངས་ཀྱི་རི་ཁུལ་གྱི་ཕྱི་རོལ་ལུས་རྩལ་སློབ་གླིང་
བསྐྲུན་མགྱོགས་སུ་གཏོང་དགོས་ཞེས་པ་དེ《རང་
ལྗོངས་ཀྱི“ལོ་ལྔ་ཚན་བཅུ་བཞི་པའི”འཆར་འགོད་
དང་2035ལོའི་རྒྱང་རིང་དམིགས་ཚད་ཀྱི་གྲོས་
འགོའི》ནང་བཅུག་པ་རེད། ཇོ་རིའི་ཚོང་ལས་
ཅན་གྱི་རི་འཛེག་གི་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་པའི་ཉམས་མྱོང་
ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལྗོངས་ཀྱིས་རི་བོ་ལ་དམིགས་ནས་
རི་འཛེག་དང་། རྐང་ཐང་། སྒར་རྒྱག་པ། ཁ་
ཕྱོགས་གཏན་འཁེལ། མཁའ་སྐྱོད། གངས་
ཤུད། རི་ཁུལ་གྱི་མར་སུན་འགྲན་བསྡུར། རྐང་
འཁོར་སོགས་ལུས་རྩལ་རྣམ་གྲངས་སྣ་ཚོགས་གསར་
སྤེལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
2023ལོར་ཀྲུང་གོའི་རླབས་གྲུ་མཉམ་འབྲེལ་

འགྲན་ཚོགས་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཚིགས་དང་པོའི་
འགྲན་བསྡུར་དེ་བོད་ལྗོངས་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྫོང་དུ་
སྤེལ་ཡོད། རང་ལྗོངས་ཀྱི་མཛེས་ལྗོངས་དང་
སྟབས་བདེ་བའི་རྨང་གཞིའི་སྒྲིག་བཀོད་ཀྱིས་རྒྱལ་
ཡོངས་ས་གནས་ཁག་གི་འགྲན་བསྡུར་ནང་ཞུགས་
མཁན་ཚོར་བག་ཆགས་ཟབ་མོ་བཞག་ཡོད།
“ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཛེས་ལྗོངས་ཇི་འདྲི་ཞིག་
ཡིན་རུང་འདི་གའི་མཛེས་ལྗོངས་དང་བསྡུར་ཐབས་
བྲལ་འདུག”ཅེས་ལོ་59ལ་སླེབས་པའི་འགྲན་བསྡུར་
ནང་ཞུགས་མཁན་ཧོ་ཝུའེ་ཡིས་དེ་སྔོན་བོད་ཅེས་པ་
འདི་ཐག་ཧ་ཅང་རིང་པོ་ཡོད་པའི་སྣང་བ་ཞིག་སྟེར་
གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་ཆ་འགྲིམ་འགྲུལ་ཡང་སྟབས་
བདེ་པོ་ཡོད། འདི་གར་རླབས་གྲུ་དང་རྐང་ཐང་
མར་སྐྱོད་ཆོག་པར་མ་ཟད། ད་དུང་དམངས་སྲོལ་
རིག་གནས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པོ་ཡོད་པས་བོད་འདི་
ཉིད་འཛམ་གླིང་རིམ་པའི་ལུས་རྩལ་ཡུལ་སྐོར་བྱ་ཡུལ་
དུ་འགྱུར་ཐུབ་ངེས་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཅེས་
བཤད།

ལོ་65ནི་བྱ་འཕུར་བ་ལྟར་ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལ་
ཕར་འདས་ཟིན་ཞིང་། གངས་ལྗོངས་ས་མཐོ་འདི་
ཉིད་ལྷ་ཡུལ་ལྟ་བུར་གྱུར། དེ་སྔའི་བཤུ་གཞོག་དང་
གཉའ་གནོན་གྱི་ཞིང་བྲན་ནས་ད་ཆ་རྒྱལ་སྤྱིའི་གར་
སྟེགས་ཐོག་གསེར་གྱི་རྟགས་མ་བརྩོན་ལེན་བྱེད་
མཁན་ལུས་རྩལ་པའི་བར་དང་། དེ་སྔའི་དཀའ་
སྡུག་ཚད་མེད་མྱོང་བ་ནས་ད་ཆའི་བདེ་ཐང་ལྡན་
པའི་འཚོ་བ་དང་དམངས་ཡོངས་ཀྱི་ལུས་སྦྱོང་བྱེད་
པའི་ཚ་རླབས་བར། སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་བོད་
ལྗོངས་གསར་པའི་ལུས་རྩལ་བྱ་གཞག་གི་ལས་འགུལ་
དང་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་སྤྱི་ཚོགས་
འཕེལ་རྒྱས་མཉམ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། མེས་རྒྱལ་
ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་མོའི་ནང་ས་མཐོའི་བུ་ཕྲུག་ཚོས་ལུས་
རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཐང་ལ་སྐུལ་འདེད་དང་།
མཐུན་སྒྲིལ་ལ་སྐུལ་འདེད། འཕེལ་རྒྱས་ལ་སྐུལ་
འདེད། བདེ་སྐྱིད་ལ་སྐུལ་འདེད་བཅས་བཏང་སྟེ་
ལུས་རྩལ་བྱ་གཞག་ནང་ཞུགས་མཁན་དང་ཕན་པ་
ཐོབ་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། རང་ལྗོངས་ཀྱི་ལུས་
རྩལ་བྱ་གཞག་འདི་ཉིད་འབྱུང་འགྱུར་དེ་བས་མཛེས་
སྡུག་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་ངེས་ཡིན་པ་དང་། ས་
མཐོའི་མི་དམངས་ལ་དེ་བས་མང་བའི་བདེ་ཐང་དང་
སྤྲོ་སྣང་སྦྱིན་ནས་འཛམ་གླིང་ལ་དེ་བས་གསོན་ཤུགས་
རྒྱས་པ་དང་སྒོ་དབྱེ་གདེང་ཚོད་ལྡན་པའི་བོད་ལྗོངས་
གསར་པ་ཞིག་མངོན་ངེས་རེད།
（ཤིན་ཧྭ་གསར་འགྱུར་ཁང་ལྷ་ས་ནས་ཟླ་3
ཚེས་28ཉིན་གློག་འཕྲིན་འབྱོར་གསལ）（དཔལ་
སྐྱབས་རྒྱལ་དང་ཉི་མ་ཆོས་སྒྲོན་གྱིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

དུས་རབས་དང་མཉམ་དུ་སྐྱོད་པ།

（པར་ངོས་གཉིས་པར་མཐུད）ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་
ཡིག་བསྐུར་ངོ་བཅར་ཅུས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ལས་
བཟོས་གཞི་རིམ་དུ་སྐྱོད་པ་བཞིའི་འབྲེལ་གཏུག་
ས་ཚིགས་ཏེ་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆུས་གདོང་
དཀར་ཁྲོམ་གཞུང་གི་གདོང་དཀར་སྡེ་ཁུལ་
དང་། ནམ་མཁའ་སྡེ་ཁུལ། བཀྲ་ཤིས་གླིང་
སྡེ་ཁུལ་བཅས་སུ་བསྐྱོད་ནས་ས་གནས་དེ་གའི་
ལས་བྱེད་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་གཙོ་དོན་
སྒྲོག་འགྲེལ་དང་རིག་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་གྱི་བྱེད་སྒོ་
སྤེལ་ཏེ། ཁོངས་གཏོགས་ཁུལ་གྱི་མང་ཚོགས་
ལ་ཏང་གི་བཀའ་དྲིན་བློ་ལ་བརྟན་པོར་ངེས་རྒྱུའི་
སློབ་གསོ་བཏང་བར་མ་ཟད། ལས་སླ་པོར་
བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པའི་བདེ་སྐྱིད་འཚོ་བར་གཅེས་
སྤྲས་བྱ་དགོས་པའི་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་པ་རེད།
གྲོང་ཁྱེར་ཡིག་བསྐུར་ངོ་བཅར་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་
གཞོན་པ་མིག་དམར་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སླད་ཕྱིན་
གཞི་རིམ་དུ་སྐྱོད་པ་བཞི་ང་ཚོའི་ལས་ཀའི་
དམིགས་སར་བརྩིས་ནས་མི་དམངས་མང་
ཚོགས་ཀྱི་དཀའ་གནད་སེལ་བ་དང་ཏང་ཨུད་
དང་སྲིད་གཞུང་གི་དཀའ་ངལ་སེལ་རོགས་བྱས་
ཏེ། ང་ཚོ་ཡིག་བསྐུར་ངོ་བཅར་ལས་དོན་པས་
ལེགས་སྐྱེས་ཧུར་ཐག་འབུལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སློབ་གསོ་ཐིང་དང་གྲོང་
ཁྱེར་སློབ་གསོ་ཅུས་ཀྱིས་ལྷ་ས་ཅང་སུའུ་ཚོད་ལྟའི་
སློབ་འབྲིང་དང་ལྷ་ས་པེ་ཅིང་ཚོད་ལྟའི་སློབ་
འབྲིང་དུ་གཙོ་དོན་སྒྲོག་འགྲེལ་བྱས་ནས་གཞོན་
ནུ་ལོ་ཆུང་ལ་བོད་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་བཅོས་སྒྱུར་
གྱི་དོན་སྙིང་གལ་ཆེན་ལ་ངོས་འཛིན་གང་ལེགས་
བྱ་རྒྱུའི་སློབ་གསོ་བཏང་སྟེ། གསར་བརྗེའི་
གཞི་རྒྱུ་རྒྱུན་འཛིན་དང་། རྒྱལ་གཅེས་ཀྱི་བརྩེ་
སེམས་ཟབ་ཏུ་གཏོང་བ། རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་

ཆེར་གཏོང་བ་བཅས་ཀྱི་བློ་སྟོབས་རྒྱུན་འཛིན་
ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་ཡོད།
ལྷ་ས་ཅང་སུའུ་ཚོད་ལྟའི་སློབ་འབྲིང་གི་མཐོ་རིམ་
ལོ་རིམ་དང་པོའི་འཛིན་གྲྭ་དང་པོའི་སློབ་མ་ཚེ་
རིང་བཟང་མོས་དུས་རབས་གསར་པར་འཚོ་བ་
སྐྱེལ་བཞིན་ཡོད་པས་ང་ཚོས་སློབ་སྦྱོང་ཡག་པོ་
བྱས་ནས་ཏང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་བཀའ་དྲིན་ལ་
དྲིན་ལན་འཇལ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད།
ལྗོངས་དང་གྲོང་ཁྱེར་ཁྲིམས་ལུགས་ཁྱབ་
གདལ་གཞུང་དོན་ཁང་གིས་སྟག་རྩེ་ཆུས་བདེ་
ཆེན་གྲོང་རྡལ་བསམ་གྲུབ་གླིང་གྲོང་ཚོར་ཁྲིམས་
སྐྱོང་གཞི་རིམ་དུ་སྐྱོད་པའི་རིག་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་
གྱི་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་བ་དང་། ཁྲིམས་སྐྱོང་རིག་
གནས་ཀྱི་ནང་དོན་ཟབ་མོ་ལྡན་པའི《དམངས་
ཡོངས་ཀྱི་ཁ་བསླུས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ》སོགས་ཀྱི་
ལེ་ཚན་སྤེལ་ནས་མང་ཚོགས་ལ་ཁྲིམས་ལུགས་
ཁྱབ་གདལ་གཏོང་བའི་བྱེད་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ལོངས་
སུ་སྤྱོད་ཐུབ་པར་བྱས་པ་རེད། སྟག་རྩེ་ཆུས་
བདེ་ཆེན་གྲོང་རྡལ་བསམ་གྲུབ་གླིང་གྲོང་ཚོ་ཨུ་
ལྷན་གྱི་ཀྲུའུ་རེན་ནོར་བུས་དེ་རིང་གི་འཁྲབ་སྟོན་
ཧ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག ང་ཚོའི་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་
པའི་འཚོ་བ་མངོན་པར་བྱས་ཡོད། ད་ཆ་ཏང་
གི་སྲིད་ཇུས་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་འདུག མིག་སྔར་
ང་ཚོའི་གྲོང་ཚོའི་མི་རེའི་ཆ་སྙོམས་ཡོང་འབབ་
སྒོར་ཁྲི་2ལྷག་ཙམ་ཟིན་ཡོད་པས་ཏང་གི་འགོ་
ཁྲིད་འོག་ང་ཚོའི་འཚོ་བ་སྔར་བས་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་
བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཅེས་བཤད།
གླང་རུ་སྡེ་ཁུལ་དང་སྣེའུ་ཁུལ་གསར་ར་མ་
སྒང་ཁྲོམ་གཞུང་ཁང་ལེ་གྲོང་མི་ཨུ་ལྷན་གྱིས་བོད་
གསར་རྙིང་བསྡུར་བའི་སྒྲོག་འགྲེལ་གྱི་བྱེད་སྒོ་
སྒྲིག་འཛུགས་བྱས་ནས་སྤེལ་ཏེ། གྲོང་མི་མང་

ཚོགས་ལ་གདེང་ཚོད་དང་། རང་བརྩོན།
འབད་བརྩོན་བཅས་བྱ་རྒྱུའི་ཁྲིད་སྟོན་བྱས་པ་
རེད། སྣེའུ་ཁུལ་གསར་ཁང་ལེ་གྲོང་མི་ཨུ་ལྷན་
གྱི་གྲོང་མི་ཤི་ལོག་གིས་ཏང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་
གཟིགས་སྐྱོང་སྲིད་ཇུས་བརྒྱུད་ང་ཚོ་སྣེའུ་ཁུལ་
གསར་ཁང་ལེ་གྲོང་མི་ཨུ་ལྷན་དུ་སྤོས་པ་དང་
མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་སོགས་ཕྱོགས་གང་ས་ཅི་
ཐད་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པས་ང་ཚོས་
ངེས་པར་དུ་ཏང་གི་བཀའ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
ཉན་པ་དང་། ཏང་གི་བཀའ་དྲིན་ཚོར་
བ། ཏང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་བཅས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་
ཞེས་བཤད།
དེ་ཉིན་སྔ་དྲོ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་རིག་
གནས་ཡུལ་སྐོར་ཐིང་གིས་གཙོ་གཉེར་བྱས་པ་དང་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མང་ཚོགས་སྒྱུ་རྩལ་ཁང་གིས
（ལྗོངས་མངོན་མིན་རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་སྲུང་
སྐྱོང་ལྟེ་གནས）བོད་ལ་དམངས་གཙོའི་བཅོས་
སྒྱུར་བྱས་ནས་ལོ་ངོ་65འཁོར་བར་དྲན་གསོ་ཞུ་
བའི་རིག་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་བྱས་ཤིང་། དེ་དང་
དུས་མཚུངས། འོ་བརྒྱལ་ཐང་སྡེ་ཁུལ་དང་ལྷ་ས་
གྲོང་ཁྱེར་གླུ་གར་ཚོགས་པས་ཀྱང་རིག་རྩལ་འཁྲབ་
སྟོན་བྱས་པས་གྲོང་ཁྱེར་ཡོངས་ཀྱི་གོང་འོག་གང་
སར་དགའ་སྤྲོའི་རྣམ་པས་ཁེངས་ཡོད། གྲོང་མི་
བྱམས་པ་རྡོ་རྗེས་ཏང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་ཐུགས་
ཁུར་འོག་ང་ཚོའི་འཚོ་བར་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་
བྱུང་ནས་ཚང་མ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་བྱུང་
ཡོད། ཁོར་ཡུག་དང་ཁང་པའི་ཆ་རྐྱེན་གང་གི་
ཐད་ནས་ཀྱང་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དེ་
དག་ཚང་མ་ཏང་གི་བཀའ་དྲིན་ལས་བྱུང་བ་ཤ་
སྟག་རེད་ཅེས་བཤད།
（བྱམས་པ་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

སེམས་ཤུགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་རྡོག་ཐོན་བྱེད།འབད་འབུངས་ཡར་བརྩོན་བྱས་ནས་རྒྱང་ལམ་གསར་པར་སྐྱོད།

（པར་ངོས་དང་པོར་མཐུད）དུས་རབས་གསར་པའི་
ཏང་གི་བོད་སྐྱོང་མཛད་ཇུས་ལག་བསྟར་གཏིང་ཟབ་བྱེད་
པ། ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་
མང་ཚོགས་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་དང་སྣེ་ཁྲིད་བྱེད་པ།
“བརྟན་ལྷིང་དང་། འཕེལ་རྒྱས། འབྱུང་ཁམས།
མཐའ་སྟོབས”བཅས་ཀྱི་དོན་ཆེན་བཞིར་དམིགས་པ།
དམ་པ་དོན་གཉེར་དང་དངོས་འཛིན་དངོས་སྒྲུབ་བྱེད་པ་
བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བྱ་གཞག་ཁག་ལ་གྲུབ་འབྲས་གསར་པ་
དང་ཡར་རྒྱས་གསར་པ་ཐོབ་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་བཏང་
ཡོད། ད་ཆའི་བོད་ལྗོངས་སུ་ཆབ་སྲིད་བརྟན་ལྷིང་
དང་། སྤྱི་ཚོགས་བརྟན་ལྷིང་། དཔལ་འབྱོར་འཕེལ་
རྒྱས། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ། ཆོས་ལུགས་འཆམ་
མཐུན། འབྱུང་ཁམས་ལེགས་པ། མཐའ་སྲུང་སྲ་
བརྟན། མི་དམངས་བདེ་སྡོད་ལས་བརྩོན་བཅས་
ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་དབྱར་མཚོ་རྒྱས་པ་ལྟར་འཕེལ་རྒྱས་
འགྲོ་བའི་རྣམ་པ་བཟང་པོ་ཐོན་ཡོད།
ལོ་རྒྱུས་ལ་དྲན་གསོ་ཞུ་སྟངས་ཡག་ཤོས་ནི་ལོ་རྒྱུས་
གསར་པ་གཏོད་རྒྱུ་དེ་རེད། རྒྱལ་དར་སྒྲེང་བའི་མཛད་
སྒོར་ཞུགས་མཁན་ལས་བྱེད་པ་དང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ང་
ཚོས་བློ་མཐུན་ཞི་ཅིན་ཕིང་གིས་སྲོག་ཤིང་གནང་བའི་
ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་མཐའ་འཁོར་དུ་མཐུན་སྒྲིལ་དེ་བས་
དམ་ཟབ་བྱེད་པ་དང་། “གཏན་འཁེལ་གཉིས”ཀྱི་
ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་གྱི་དོན་སྙིང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
བྱེད་པ། “འདུ་ཤེས་བཞི”ཟབ་ཏུ་དང“གདེང་ཚོད་
བཞི”བརྟན་དུ་གཏོང་བ། “སྲུང་སྐྱོང་གཉིས”ཐུབ་
པར་བྱེད་པ། “དོན་ཆེན་བཞི”དོན་འཁྱོལ་བྱ་རྒྱུར་
རྒྱུན་སྲིང་ལྷོད་མེད་ངང་དམ་འཛིན་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་སྒོ་

ནས་ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད་དང་སྤུས་ཚད་མཐོ་བའི་འཕེལ་
རྒྱས་ལ་སྐུལ་འདེད་གང་ལེགས་གཏོང་རྒྱུ་དང་། སྤྱི་
ཚོགས་རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་ལྗོངས་གསར་
པ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་ཆེད་འབད་འཐབ་
ལྷོད་མེད་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་བཤད།
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཞིང་ཆེན་རིམ་པའི་འགོ་ཁྲིད་
བློ་མཐུན་དང་། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་ལྷ་སའི་འབྲེལ་
ཡོད་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཁུར་བློ་མཐུན། བོད་དམག་
ཁུལ་ཁང་དང་དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་བོད་ལྗོངས་སྤྱི་ཁྱབ་རུ་
ཁག མཁའ་དམག་ལྷ་སའི་རྟེན་གཞི་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་
ཡོད་འགན་འཁུར་བློ་མཐུན། གྲོང་ཁྱེར་གྱི་འགོ་ཁྲིད་
ཝང་ཆང་དང་། ཀྲའོ་ཧུའེ་ཉན། ཁྲེན་ཅིང་།
འཇམ་དབྱངས་བློ་གྲོས། དབྱིན་ཡུན་ཅེ། དགྲ་
འདུལ། ཝང་ཧུའེ། ཞུས་ཧའེ། ཀྲང་ཁྲུན་
དབྱང་། སྐལ་བཟང་ཚེ་བརྟན། མ་ཝུན་ཆིང་། དེ་
བཞིན་གྲོང་ཁྱེར་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་དང་། གྲོང་
ཁྱེར་སྲིད་གཞུང་། གྲོང་ཁྱེར་སྲིད་གྲོས་སོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་
རིམ་པའི་འགོ་ཁྲིད་བློ་མཐུན། ལྗོངས（ཀྲུང་དབྱང）ཀྱི་
གྲོང་ཁྱེར་ཐད་གཏོགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་
དང་། བཅིངས་འགྲོལ་དམག དྲག་ཆས་ཉེན་རྟོག་
དཔོན་དམག མེ་ཟོན་རོགས་སྐྱོབ་དཔུང་ཁག་གི་བཀོད་
འཐབ་པ། གྲོང་མི་མང་ཚོགས། དགེ་སློབ། ལས་
འཁྱུར་ངལ་གསོའི་ལས་བྱེད་པ། ཆོས་ལུགས་ལས་
རིགས་ཀྱི་མི་སྣའི་འཐུས་མི་བཅས་མི་2000ལྷག་ཙམ་
རྒྱལ་དར་སྒྲེང་བ་དང་རྒྱལ་གླུ་གཏོང་བའི་མཛད་སྒོར་
ཞུགས་ཡོད།
（ཨོ་རྒྱན་ཚེ་རིང་གིས་སྒྱུར་ཞུས་བྱས）

བོད་ཀྱི་ཞིང་བྲན་ཁྲི་ཚོ་བརྒྱར་བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་ནས་ལོ་ངོ་65འཁོར་བར་དྲན་གསོ་ཞུ་བའི་རྒྱལ་དར་སྒྲེང་བ་དང་རྒྱལ་གླུ་ལེན་པའི་མཛད་སྒོ་ལྷ་སར་སྤེལ་བ།